

ת"פ 45168/12/12 - מדינת ישראל נגד מועצה מקומית שבלי, עבד אלסלאם אסעד

בית משפט השלום בנצרת

18 ינואר 2015

ת"פ 45168-12-12 מדינת ישראל נ'
מועצה מקומית שבלי ואח'

בפני: כב' השופטת - לילי יונג-גפר, סגנית הנשיא

המאשימה נגד הנאשמים	מדינת ישראל
1. מועצה מקומית שבלי 2. עבד אלסלאם אסעד	

נוכחים:

מטעם המאשימה: עו"ד יוני שמיר

הנאשמת 1: מועצה מקומית שבלי

הנאשם 2: בעצמו וע"י ב"כ עו"ד אמיר מרג'יה.

מז דין

1. הנאשמת 1 (להלן: "המועצה", "הנאשמת") והנאשם 2, אשר עמד בראשה בתקופה הרלוונטית לכתב האישום (להלן: "הנאשם") הורשעו על יסוד הודאתם בכתב האישום במסגרת הסדר טיעון. הנאשמת הורשעה בעבירות של זיהום מים בנסיבות מחמירות וגרימת ריח חזק ובלתי סביר ואילו הנאשם הורשע בעבירה של זיהום מים בנסיבות מחמירות כנושא משרה והפרת חובתו של נושא משרה.

כתב אישום וההליכים

2. מכתב האישום עולה כי הנאשמת היא המחזיקה והאחראית על תחנת השאיבה הנמצאת בשוב שבלי (להלן: "תחנת השאיבה"). בתקופה הרלוונטית לכתב האישום היתה תחנת השאיבה במצב תחזוקתי ירוד, לרבות משאבה אחת מקולקלת, מגוב לא מתפקד וללא מערכת התרעה לצורך זיהוי וטיפול בתקלות בזמן

עמוד 1

אמת. כתוצאה מכך נגרמו תקלות חוזרות ונשנות שהובילו להזרמת שפכים כפי שיתואר להלן.

3. עובדות כתב האישום מעלות כי במועדים שיפורטו להלן הוזרמו שפכים גולמיים מתחנת השאיבה אל ערוץ נחל שבעה וממנו אל ערוץ נחל תבור: 5.9.07, 2.4.08, 6.4.08, 7.4.08, 12.5.08, 25.5.08, 6.7.08, 8.7.08 ו- 13.7.08. בחלק מן המקרים נמשכו הזרמות השפכים שעות ארוכות ואף מספר ימים.
4. בעקבות כך נשלחו אל הנאשם מכתבים (בימים 20.9.07, 20.2.08, 6.4.08 ו- 6.7.08) המתריעים על זרימת השפכים ועל התקלות החוזרות ונשנות בתחנת השאיבה, לרבות פעולתה של משאבה אחת בלבד, תקלה במגוב, העדרה של מערכת התרעה וכו'. הנאשם נדרש לבצע כל פעולה כדי למנוע ולתקן את התקלות, להתקשר עם חברת אחזקה שתפעיל את תחנת השאיבה ולדווח למאשימה.
- בימים 26.12.07 ו- 7.4.08 נשלחו אל הנאשם התראות לפי סעיף 20כ"א לחוק המים, תשי"ט-1959 (להלן: "חוק המים") לפיהן הוא נדרש להפסיק את הזיהום מיידית, להתקין מערכת התראה לתקלות בתחנת השאיבה ולדווח למאשימה כנדרש.
5. ביום 7.4.08 ניטלה דגימה מן השפכים שזרמו אותה עת מתחנת השאיבה וממצאיה העלו כי מדובר בשפכים גולמיים המכילים מזהמים כימיים, אורגניים ובקטריאליים העלולים לגרום לתהליכי אוטרופיקציה (תנאי מחסור בחמצן כתוצאה מזיהום) בנחלים הסמוכים ולסכן את מקורות מי השתייה ומי התהום באזור.
6. ביום 10.8.08 נשלח אל הנאשם מכתב המתריע על זיהום מי השתייה המופקים על ידי רשות המים מקידוח קיש 3 כתוצאה מזרימת השפכים לנחל שבעה ולנחל תבור מתחנת השאיבה. הנאשם נדרש למנוע לאלתר את המשך הזיהום.
- ביום 15.7.08 נשלח לנאשם על ידי מנהל רשות המים צו לתיקון מעוות לפי סעיף 20 לחוק המים על פיו יש להפסיק מיד כל הזרמה של שפכים לנחלים ולהשמיש את תחנת השאיבה באופן שיבטיח את פעילותה התקינה.
7. ביום 16.7.08 התקיימה ישיבה בהשתתפות הנאשם ונציגי חברת מקורות במשרדי הנאשמת ובסיומה התחייב הנאשם לפעול למניעת הישנות מקרים דומים בעתיד. על אף האמור לא תוקנו המשאבה המקולקלת והמגוב ולא הופעלה מערכת התרעה כך שביום 26.8.08 שוב הוזרמו שפכים גולמיים מתחנת השאיבה לנחלים.
- הזרמות השפכים נעשו לאחר שהנאשם קיבל מספר התראות בעניין כאמור ואלו גרמו לצחנה עזה ולמטרד ריח בסביבתה של תחנת השאיבה.
8. תחילה הוגש כתב האישום גם כנגד מנהל מחלקת הביוב והמים במועצה (להלן: "הנאשם 3"), אך

ביום 8.12.13 הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון בתיק לפיו בוטל כתב האישום כנגד הנאשם 3 ואילו הנאשם והמועצה הודו והורשעו במיוחס להם.

ראיות לעונש

מטעם ההגנה

9. לעניין העונש העידו בפני מר חוסיין סולימאן, עו"ד סלאח נסאר ומר נעים עאבד.
10. מר חוסיין סולימאן שהיה במועד הרלוונטי לכתב האישום מנכ"ל החברה לטיפול במי קולחין גליל תחתון, המשותפת ל- 5 רשויות מקומיות, מסר כי בשנת 2005 פנתה אליהם הנאשמת, שהנאשם היה אז בראשה, על מנת למצוא פתרון לבעיית הזרמת הביוב לנחל שבעה בהמשך הגישה תכנית אב שהועברה למשרד הפנים ולמשרד התשתיות ואושרה באפריל 2005, ואז נחתם הסכם לחיבור שפכי הנאשמת למט"ש הקיים.
- בפועל הכסף לא הועבר על ידי משרד התשתיות, כיוון שחויב שדרוג המט"ש בטרם תוכל המועצה להצטרף אליו, ובשנת 2008 הוגשו תוכניות חדשות לשדרוג המט"ש וזה אכן בוצע אך הנאשמת טרם חוברה אליו. עוד ציין כי המשרד לאיכות הסביבה היה שותף לכל המהלכים שצוינו.
11. מר סולימאן מסר עוד כי בינואר 2008 הוקם תאגיד מים לשובים שבלי דבוריה והסביבה והוא עצמו מונה על ידי משרד הפנים, משרד התשתיות וראשי הרשויות המקומיות לשמש כמנכ"ל התאגיד. מטרת התאגיד היתה לתת פתרונות לבעיות המים והביוב של אותם ישובים. התאגיד היה אמור להתחיל לפעול ולקבל עליו אחריות החל ממרץ 2008 אך בפועל מכיוון שלא התקבל רישיון ההפעלה ממשרד הפנים הוא החל לפעול רק ממאי 2008 ועד אז התבקשה המועצה להמשיך ולתפעל את משק המים.
12. בחקירתו הנגדית מסר סולימאן כי סיים לעבוד בתאגיד במאי 2008 וכשפרש עדיין לא היה רישיון הפעלה ועל כן אינו יודע מתי עברה האחריות לתאגיד. עוד הוסיף כי מעבר האחריות אף הוא היה מדורג והמתקנים לא עברו כולם לאחריותו ביום אחד.
13. עו"ד סלאח נסאר העיד כי הוא משמש מיום 15.10.08 כמנכ"ל תאגיד המים המאגד 7 רשויות מקומיות ביניהן הנאשמת. הוא מסר כי התאגיד קיבל רישיון הפעלה באוקטובר 2008 והחל לעבוד בהרכב כמעט מלא באפריל 2009. לדבריו, במגזר הערבי ישנן תשתיות ביוב שהיו בסכנת קריסה. לאור מחסור בתקציבים נוצרה החלטת ממשלה המעניקה תקציב מסיבי למגזר הערבי למטרת שיקום תשתיות הביוב, ותחנת שיבלי הוקמה בעזרת תקציב זה. תוכנית התכנון הוצאה בשנת 2009 והשיקום הושלם בנובמבר 2011. מאז התחנה מפקדת כהלכה ויש בה גם מערכת בקרה המתריעה מפני גלישה. הסכום שהושקע בשיקום התחנה בשבלי עמד על כ- 600,000 ₪.

בחקירתו הנגדית מסר כי כאשר נכנס לתפקיד היתה התחנה על סף קריסה ממש.

14. מר נעים עאבד שבלי מכהן כראש הנאשמת מיום 22.10.13. לדבריו, כיום הוא מצוי ביחסים הדוקים עם תאגיד המים והביוב והם מקיימים ישיבות עבודה קבועות עם אנשי המקצוע וכן סיורים בישוב. הוא ביקש להדגיש כי הוא לא מתעלם מהעובדה שהמים אכן ירדו לנחל. הוא הדגיש כי איכות הסביבה חשובה לו והוא אף מכהן כחבר ועדת האיגוד ארצי ומשתתף בישיבות פעם בחודשיים בירושלים. עם זאת, ביקש כי בית המשפט יתחשב בישוב בגזר הדין. לדבריו, הרמה הסוציאקונומית בישוב הינה רמה 2 על פי הלמ"ס, ולאחרונה השקיע בחינוך 2 מיליון שקלים שקיבל ממוסד הפנים והחינוך, כך שאין לו כסף לשלם מהשוטף כיוון שמרבית אנשי הישוב משלמים ארנונה מופחתת בשל הנחות.

לטענתו, המשמעות של הטלת קנס על המועצה הינה לקיחתו מבתי הספר ומהגנים. עוד ביקש הוא להוסיף כי המעשים התבצעו לפני למעלה מ-8 שנים ומאז המקרה לא חזר על עצמו והוא מתחייב להמשיך לשותף פעולה עם התאגיד.

15. לדברי מר שבלי תקציבה השנתי הכולל של המועצה עומד על 21 מיליון ₪ - 6 מיליון ₪ והלוואות בגובה 15 מיליון ₪, שאינם מכסים אפילו את משכורות עובדי המועצה. לשאלת בית המשפט מסר מר שבלי כי הוא עושה מאמץ להגיע לשיעור גביית ארנונה של 80% אך כיום עומד על 75%. לדבריו כאשר נכנס לתפקיד שיעור הגביה עמד על 43%.

16. בנוסף לעדויות הוגשו מטעם ההגנה המסמכים הבאים:

- א. דו"ח כספי לשנת 2007 (נ/1)
- ב. דו"ח כספי לשנת 2008 (נ/2)
- ג. ריכוז נתונים מיום 16.1.08 (נ/3) ממנו עולה כי לאחר הצטרפותה של המועצה לתאגיד המים והביוב צפוי לעבור לרשותה סכום של כ- 5.4 ₪ ואילו לתאגיד המים צפוי לעבור סכום של 0.6 מיליון ₪ בנוסף למענקים נוספים.
- ד. מכתב ראש המועצה מיום 1.4.08 (נ/4) בו הוא מבקש את מהממונה על מחוז צפון ממוסד הפנים לקבוע ישיבה עם ראשי הרשויות השותפות בתאגיד נוכח העובדה כי המועצה הכינה את תקציבה קודם לדחיית מועד לתחילת פעילות התאגיד ודחיה זו גורמת להגדלת ההוצאות בהם תשא המועצה.
- ה. מכתב ראש המועצה מיום 3.7.08 (נ/5) לשר הפנים ולשר התשתיות בו הוא מצוין כי תאגיד המים טרם החל לפעול ופונה בבקשת סיוע תקציבי לעבודות ביוב שאין סובלות דיחוי.
- ו. מכתב אל ראש המועצה מיום 13.8.08 (נ/6) מאת אפי דביר מנהל אגף תאגידי מים וביוב בו הוא משיב כי הוא משער שהתאגיד יחל לפעול ביום 1.9.08 ועל כן יש לאשר את פרויקט עבודות הביוב הדחופות דרכו.
- ז. חשבונית מיום 27.9.11 (נ/7) על סך 50,511 ₪ בגין ציוד ועבודות בתחנת השאיבה.
- ח. הסכם הבראה מיום 27.9.11 (נ/8) שמטרתו להביא את המועצה לאיזון התקציב השוטף החל משנת 2011 ואילך.
- ט. דו"ח רבעוני 2013 (נ/9)
- י. אישור זכאות לגמלת הבטחת הכנסה מיום 30.6.14 (נ/10) על שם הנאשם בגובה 2619 ₪.
- יא. אישור הכנסה הרשמי מיום 13.7.14 (נ/11) לפיו הנאשם הגיש בקשה למתן צו כינוס כנגדו.
- יב. פרטי תיק חלוקה מיום 20.11.13 (נ/12)

- יג. תכנית אב לסילוק שפכים ומסמכים נוספים (נ/13)
- יד. מכתב פרקליטות המדינה מיום 19.12.12 (נ/14) לפיו ביום 13.12.12 אישר פרקליט המדינה את הגשת כתב האישום כנגד הנאשם והנאשמת.
- טו. פרוטוקול ישיבה מיום 4.11.08 (נ/15) של ועדה מקצועית לביוט ממנו עולה כי הנאשמת אינה יכולה להפקיד תוכניות בניה חדשות כיוון שהיא אינה מחוברת למט"ש האזורי וזה אינו יכול לקלוט את תוספת שפכי הישוב מבלי שיוגשו תוכניות להרחבתו ותוכנית למערכת הולכה מהישוב ועד למט"ש.
- טז. מכתב המועצה המקומית מיום 18.3.09 (נ/16) למר סאלח נסאר מנכ"ל תאגיד המים בו מתבקשת קביעת ישיבה דחופה בעניין פתרון קצה ביוט במועצה.

מטעם התביעה

17. התביעה הגישה מטעמה חוות דעת מומחה של הגב' פאינה יאגנוב מיום 18.5.08 (ת/1).
- הגב' יאגנוב היא בעלת תואר שני באספקת מים וביוט וכיום משמשת כמרכזת בכירה בענף מים ושפכים במחוז צפון של המשרד להגנת הסביבה. מחוות הדעת עולה כי תחנת השאיבה של שבלי פועלת עם משאבה אחת בלבד וללא מגוב מכני, לצורך הגנתה מפני מוצקים גסים המגיעים בשפכים גולמיים. תחנת השאיבה אינה מצוידת במערכת התרעה אלחוטית לצורך גילוי התקלות בתחנה בזמן אמת וביצוע תיקונים בזמן סביר. כל אלו גורמים לתקלות חוזרות ונשנות בתחנה ועקב כך לזיהום סביבתי כבד משפכי שבלי.
18. עוד היא מציינת כי השפכים הגולמיים מוזרמים לנחל ללא הרשאה כדון, ומכילים על פי הבדיקה שבוצעה ביום 7.4.08, ריכוזים גבוהים של מזהמים מינרליים, אורגניים, בקטריאליים ועוד. הזרמת השפכים לנחלים עלולה לגרום לאאוטרופיקציה, לסכן את מקורות השתייה, מי התהום באזור, מי נחל שבעה ונחל תבור. כמו כן השפכים גורמים לריחות רעים ולדגירת יתושים ומסכנים את בריאות הציבור.
- תוצאות הבדיקות מראות כי איכות השפכים המוזרמים לנחל ללא כל טיפול ירוד מאוד, ורמות המזהמים הנכללים בשפכים חורגות בסדרי גודל לעומת הרמות המירביות המותרות למזהמים שונים בקולחים אשר נקבעו על ידי הועדה הבינמשרדית. בסיום קובעת היא כי על מנת להפסיק את הזיהום הנגרם לסביבה על המועצה לשקם את תחנת השאיבה.
19. הוגשו גם שתי ברירות קנס מיום 13.2.08 ו- 18.2.08 (ת/2)
20. כן הוגשה, הודעת הנאשם מיום 23.3.09 (ת/3) ממנה עולה כי הנאשם מכיר בבעיה בתחנת השאיבה אך לא לפרטיה, ומבחינתו מדובר בנושא המצריך אנשי מקצוע והוא לא יורד בו לפרטים. כמו כן אין הוא מכיר את מכתבי ההתרעה שנשלחו אליו ומציין כי בכל פעם שהיתה בעיה הוזמן טכנאי אך הבעיות חוזרות שוב ועל כן הוא מקווה שהעברת הנושא לטיפול התאגיד תפתור את הבעיה.

טיעוני הצדדים לעונש

21. ב"כ המאשימה מציין כי הערך החברתי הנפגע הוא השמירה על הסביבה והציבור ומדגיש כי הנפגעים העיקריים הם בני האדם הנושמים את האויר המזוהם, שותים את המים המזוהמים וחיים בתוך אסופת פסולת. בהקשר זה הפנה לת"פ (חדרה) 1339/05 ציוני דרך סלילה חדרה בע"מ.
22. באשר למדיניות הענישה טוען התובע כי בשנים האחרונות אנו עדים למגמת שינוי והחמרה בענישה הן מצד המחוקק והן מצד הערכאות השיפוטיות. עוד ציין כי רמת הענישה שהתאפיינה בקנסות נמוכים עלתה וכיום נגזרים עונשי מאסר וקנסות כבדים ביותר. הוא הפנה לרע"פ 6990/10 דדון חזי וציון נ' מ"י, ת"פ 2179-06-08 חברת האחים איברהים, רע"פ 1223/07 סח עלי מורשד וע"פ 2633/02 חאתם עארף. הוא טען כי המדיניות חלה גם לגבי ענישה לפי חוק המים ובפרט כלפי רשויות מקומיות והפנה לרע"פ 7861/03 מ"י נ' מוא"ז גליל תחתון ולע"פ (מחוזי חיפה) 1162/04 מ"מ דלית אל כרמל, שם נקבע כי אין מקום לאבחן בין ראש רשות מקומית לבין מנהל חברה או מפעל גדול הגורמים לזיהום.
23. התובע טוען עוד כי בשורה של פסקי דין נקבע כי הענישה הראויה בעבירות מעין אלו ביחס לתאגידים הינה קנס בגובה מאות אלפי שקלים (ת"פ 1013/07 מוא"ז חבל מודיעין, ת"פ (שלום ק"ג) 849/04, ת"פ (שלום חיפה) 1534-11-08, ת"פ (שלום חיפה) 49130-07-10, ת"פ (שלום רמלה) 1085/02 ות"פ (שלום ב"ש) 1261/07 והערעור לגביו- עפ"ג 41129-03-11). בנוסף הפנה התובע לגזר דין שניתן על ידי בית משפט זה בת"פ 1323/07 ובו קבע בית המשפט כי הסדר הטיעון שכלל קנס בגובה ₪ 250,000 שהוטל על המועצה הינו ראוי ומאוזן.
24. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה טוען התובע כי מדובר בעבירות מן השנים 2007-2008, פרק זמן של למעלה משנה בה ביוב גולמי זרם באין מפריע לנחל. מחוות הדעת ניתן להתרשם מרמת הזיהום הגבוהה שאת תוצאותיה נחווה אנו וילדינו היום ובעתיד. עוד טען כי הנאשמת קיבלה מספר הודעות תשלום בגין אותם שפכים אך ללא הועיל.
25. לדברי התובע, מחקירת הנאשם ניתן ללמוד כי הוא לא היה מעורה בקורה בשטח מכיוון שלא התעניין ולא חש בכך צורך בכך, והטיל את האחריות לכך על הכפופים לו, מתוך תקווה שיגיע היום והאחריות תעבור לתאגיד. במעשיו העדיף להתעלם מהבעיה ולתת למישהו אחר להתמודד עימה, וכן בחר להשקיע את מעט הכספים שעמדו לרשותו בדברים אחרים. בהקשר זה הדגיש התובע כי בפסק הדין בעניין גליל תחתון קבע בית המשפט העליון כי שיקול כלכלי אינו טענת הגנה.
26. התובע מוסיף וטוען כי מעדויות עדי ההגנה עולה כי תאגיד המים קיבל עליו אחריות החל ממאי 2008 אך בפועל החל לעבוד רק בשנת 2009. גם בשלהי 2008 אחרי חודש מאי המשיך הביוב לזרום והנאשם המשיך לקבל מכתבים והתראות. בחקירתו במשטרה שנגבתה במרץ 2009 לא טען כי האחריות היא של התאגיד אלא רק ציין כי הוא מקווה שהתאגיד יעשה עבודה טובה מהם. לפיכך, טוען התובע, לא ניתן כיום לקבל טענה לפיה התאגיד הוא זה שהיה אחראי לביוב, וגם אם טענה זו תתקבל הרי שכתב האישום כולל תקופה לא מבוטלת בה זרם ביוב גולמי עוד קודם למאי 2008.

27. התובע מפנה גם לעדות של עו"ד נסאר ממנה עולה כי כאשר התאגיד קיבל לידיו את מכוני הטיהור של הנאשמת הם היו על סף קריסה ממש ודברים אלו מחזקים את הטענה כי הנאשם לא עשה אף את המינימום הנדרש לטיפול בבעיה.

28. באשר לטענת השיהוי הפנה התובע להחלטת בית המשפט לפיה זה אינו מצדיק את ביטולו של כתב האישום. עוד טען כי לאחר שהנאשמים הודו, העידו עדי הגנה והגישו מסמכים רבים. גם הטענה בדבר נזק ראיתי אינה רלוונטית. התובע ציין כי אכן היה שיהוי בהגשת כתב האישום, אך לדבריו מדובר בשיהוי סביר נוכח העובדה כי מדובר ברשות מקומית וישנם מספר הליכים מקדמיים לפני הגשת כתב האישום.

29. ב"כ המאשימה סבור כי העונש הראוי לנאשמת הוא קנס הנע בין 100,000 ל- 150,000 ₪ והתחייבות בגובה 300,000 ₪, כשמתחם זה כולל בתוכו את הנסיבות הכלכליות של הנאשמת, פרק הזמן שחלף והעובדה כי אין להעניש את הציבור דוקא על מחדלי הנאשם. באשר לנאשם, ונוכח התנהלותו והתנהגותו האדישה, סבורה המאשימה כי העונש הראוי הינו קנס שלא יפחת מ- 25,000 ₪, התחייבות גבוהה ומאסר על תנאי שיהווה הרתעה אישית וציבורית גם יחד. בסיום ציין התובע כי טענת הנאשם בדבר מצב כלכלי לא עלתה בחקירתו ומדובר בטענה כבושה.

30. הסנגור מפנה תחילה לעדותו של מר סולימאן ממנה עלה כי כבר בשנת 2005 היתה תכנית לפתרון בעיית הזרמת הביוב וזו הוגשה למשרד התשתיות ואושרה בזמן שהנאשם כיהן כראש המועצה, אך לא נמצא תקציב למימון עלות הפרויקט. מדובר, כך הסנגור, בבעיה ממסדית ארצית במסגרתה נאלצה רשות מקומית עם תקציב מוגבל להתמודד עם תשתיות ביוב כלליות הנושקות לכמה ישובים ועל כן הוחלט לאחד כוחות ולהקים את תאגיד המים המשותף למספר רשויות מקומיות. תאגיד המים היה אמור לפעול כבר בינואר 2008 אך חל עיכוב כיוון שלא ניתן רישיון הפעלה, דבר שאינו בידי הנאשמת. ממכתבו של מר סולימאן לנאשם מיום 1.4.08 עולה כי הוא מעביר לנאשמת אחריות רטרואקטיבית לטיפול בבעיה נוכח אי הפעלת התאגיד. לטענת הסנגור, הנאשמת אישרה תקציב בסוף שנת 2007 וזה לא הביא בחשבון את הצורך להשקיע כספים רבים לשיקום משאבת הביוב וזאת מתוך הנחה שהאחריות לאותה פעולה תעבור לתאגיד המים.

31. טענה נוספת בפי הסנגור הינה כי מהמסמכים שהוגשו עולה כי המועצה סבלה מקשיים כספיים רבים בשנת 2007. הגרעון בתקציב הרגיל המצטבר עמד על סך של 13,716 ₪ והגרעון בתקציב בלתי רגיל בסך 1,557 ₪. המועצה היתה בחובות לצדדים שלישיים ובטיפול של איחוד תיקים בהוצל"פ. הדבר חייב מינוי חשב מלווה לתקופה הרלוונטית, ובשנת 2011 נחתם הסכם להבראתה. עוד הוא מציין כי ביום 3.8.08 פנה הנאשם במכתב תוך שהוא מסביר את המצב אליו נקלע כשתקציב אושר והתאגיד לא החל בפעולתו, ועל כן הוא מבקש התחשבות בצורך לטפל במשאבות. הסנגור טוען בהקשר זה כי הנאשמים ניסו לטפל בבעיה בזמן אמת. העוד טען כי עלתה טענה לפיה המגוב נגנב מהמשאבה וזו באה לידי ביטוי בהודעת הנאשם 3 וכן בדיונים עם משרד איכות הסביבה.

32. ביחס לשיהוי טוען הסנגור כי ההחלטה להגיש את כתב האישום התקבלה בדצמבר 2012 כעבור יותר

5- שנים ממועד האירועים הנטענים בכתב האישום, כאשר אילולא ביצעה המאשימה מספר פעולות חקירה לא ניתן היה להגישו לאחר חלוף 5 שנים בשל ההתיישנות. עוד טוען הוא כי נתקל בקושי להשיג ראיות ומסמכים שיתמכו בגרסת הנאשמים כמו למשל תמיכה בטענת גניבת המגוב. הסנגור הפנה בהקשר זה לסעיף 40א(10) וביקש מבית המשפט להתחשב בנושא השיהוי בעת גזירת העונש.

33. הסנגור מוסיף וטוען כי מעדותו של עו"ד נסאר עולה כי נעשה פרויקט שיקום אדיר במשאבת הביוב של הנאשמת והושקע סכום של כ- 600,000 ₪ בין השנים 2009-2011 וכיום היא אף מכילה מנגנון התראה מוקדמת מפני גלישה של ביוב לנחלים. עוד הוא טוען כי ליושבים לא היו תקציבים מספיקים לטיפול בתשתיות הביוב והרשויות קרסו מול הצורך לטפל בכך ועל רקע זאת הוקם תאגיד המים.

34. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה טוען הסנגור כי חלקו של הנאשם בביצועה הוא חלקי שכן לגורמים רבים אחרים היתה השפעה על ביצוע העבירה. עוד טוען כי הסיבות לביצועה היו בחלקן הרב כתוצאה מהבטחת הקמת התאגיד שלא התממשה בזמן. עוד מפנה הוא לקשיים של הנאשם להימנע מעשיית המעשה.

הסנגור טוען כי הענישה הינה אינדיבידואלית ומפנה לע"פ 1323/13 חסן נ' מ"י (5.6.13) לפיו יש להביא בחשבון הן את נסיבות המעשה והן את נסיבות העושה.

35. הסנגור מציין כי ראש המועצה הנוכחי הבהיר בעדותו כי אינו מקל ראש בעבירה, מקבל אחריות ומודע למחויבותו לנושא. עם זאת הוא העיד כי המצב הסוציו אקונומי בשוב נמוך וכי יש קושי בגביית ארנונה נוכח הנחות שמקבלים התושבים. עוד צוין גרעון תקציבי במועצה המקומית והעובדה כי התקציב בגובה 22 מיליון ₪ מושקע בחינוך, ברווחה, בתשתיות, ניקיון כבישים ואיסוף פסולת ועוד. סכום זה הינו נמוך כשמדובר על ישוב המונה כ- 7,000 תושבים. עוד מבקש הוא כי סכום הקנס שיוטל על הנאשמת יהיה פרופורציונאלי לתקציב השנתי שכן אין לשוב מקורות למימון הקנס מלבד התקציב.

36. באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה מציין הסנגור את הפגיעה שתגרם לתושבים, את הודאת הנאשמים והחיסכון בזמן שיפוטי וכן את העובדה כי הנזק תוקן, תוצאות העבירה שוקמו והדברים לא יחזרו על עצמם. עוד הוא מוסיף את מצבה הכלכלי של הנאשמת וכן את המצאות הנאשם בהליך של פשיטת רגל והתקיימותו מקצבת הבטחת הכנסה.

37. הסנגור טוען עוד כי הנאשמים קיבלו על עצמם אחריות וכעולה מחוות הדעת שהוגשה, כך הסנגור, מבלי שהיו מודעים בזמן אמת למצב. טענה נוספת בפי הסנגור כי אף המשרד לאיכות הסביבה לא פעל מידית בנדון שכן על אף שיוחסה עבירה כבר ביום 5.9.07 הוא לא הוציא מיד ברירת משפט ולא הזמין ישיבות מוקדמות לטיפול בנושא.

38. לסיום מבקש הסנגור לראות באירועים המיוחסים לנאשמים אירוע אחד ולקבוע את מתחם הענישה

בצד הנמוך ביותר כלומר קנס שנע בין 12,000 ל- 30,000 ₪ כשעל פי הודעות ברירת משפט מדובר בקנס של 4,000 ₪. עוד מבקש הסנגור להקל עם הנאשמים ולחרוג בשל שיקולי שיקום ממתחם העונש ולהטיל על הנאשמים קנס סמלי בגובה 5,000 ₪ בלבד.

39. בסיום דברי הסנגור טען התובע כי אי מודעות הנאשמים למצב נבעה מאי התקנת מערכת התראה כלומר לא מתוך חוסר שליטה אלא מתוך בחירה לא להיות מודעים. באשר לגניבת המגוף טוען התובע כי מדובר בטענה בעלמא אלא אם תוגש הודעת הנאשם 3 ואז יבקש להתייחס לרכיב כלשהו בהודעה.

דין

40. בסעיף 40 ג' (א) לחוק העונשין תשל"ז - 1977 (להלן: "החוק"), נקבע כי בקביעת מתחם העונש ההולם את מעשי העבירות שביצע הנאשם, בהתאם לעיקרון המנחה הקבוע בסעיף 40 ב' לחוק, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות.

קביעת מתחם העונש ההולם

41. קשה להפריז בחומרת מעשיהם של הנאשמים, ובהתאם, אין צורך להכביר מילים לגבי חשיבות השמירה על ניקיון הסביבה והמים. לעניין זה תמימת דעים אני עם ב"כ המאשימה באשר לחומרת העבירות, פגיעתן הקשה והשלכותיהן החמורות.

אינני מקבלת את הטענה כי לא נגרם נזק כתוצאה מן המעשים. גם אם לא ניתן להוכיח נזק ישיר ותוצאה ישירה, אין כל ספק כי התנהלותם של הנאשמים תרמה לקיומו של זיהום מים בלתי סביר ומזיק באשר הוא. גם אם לא הנזק אינו נראה באופן מיידי לעין, לא יכולה להיות מחלוקת כי זיהום המים, במיוחד במשך תקופה כה ארוכה ובהיקף כה נרחב, גורם נזק בל ישוער שהשלכותיו ארוכות טווח.

הנאשמים גילו אדישות כלפי הנעשה, ולראיה, לא ראו להציב את פתרון הבעיה במקום גבוה ואולי אף בראש רשימת סדר העדיפויות של המועצה. נראה כי הדרך היחידה להילחם באותה אדישות הנאשמים לאיכות הסביבה וניקיונה היא באמצעות ענישה מכאיבה, שתהווה משקל נגד לפיתוי שבהעדפת אינטרסים אחרים, תוך גילוי התעלמות מן הסכנה הנגרמת לציבור כתוצאה ממנה.

ובנסיבות אלו, יש להעדיף באופן ברור את האינטרס הציבורי של תגמול והרתעה, כמו גם הגנה על הציבור, על זה האישי של הנאשמים.

42. הפגיעה באיכות הסביבה מולידה זעקה אילמת. הטבע הפגוע אינו מוחה, אינו מגיש תלונות במשטרה

ואין תובע את נזקיו. מציאות זו מולידה אשליה בליבותיהם של רבים, ולפיה אין מניעה לפגוע בסביבה, לזהמה ולהשחיתה, בלא שיאלצו לתת את הדין על כך.

התוצאה המצטברת קשה ביותר, וחדשות לבקרים נחשפים אנו לפגיעות הקשות, במקורות מים, בשטחי בר ובאוויר שאותו אנו נושמים, והכל מתוך אדישות ואטימות לצרכי הסביבה ולנזקים הנגרמים, ולעתים אף מתוך בחירה למען אינטרסים הממוקמים גבוה יותר בסדר העדיפויות של המזהם.

קנסות כבדים, ובמקרים קשים במיוחד אף עונשי מאסר, הם בלתי נמנעים על מנת להביא להטיה באותה כף מאזניים שבה מוצא עצמו האינטרס של שמירה על איכות הסביבה בנחיתות מתמדת.

מדיניות הענישה הנהוגה

43. גם הפסיקה חיוותה דעתה לא אחת על חומרת העבירות הפוגעות באיכות הסביבה ועל הצורך להטיל ענישה קשה וכואבת בגין.

בע"פ 1038/07 מועצה אזורית מרום הגליל נגד המשרד לאיכות הסביבה צפת, מיום 26.6.07, דחה בית המשפט המחוזי בנצרת את ערעורה של המועצה האזורית מרום הגליל על העונש שהושת עליה בגין עבירות של זיהום מים וביצוע עבירות של השלכת פסולת וקבע את הדברים הבאים:

"אנו תמימי דעים עם ב"כ המשיבה כי יש להתוות מדיניות של החמרה בגין עבירות הפוגעות באיכות הסביבה. אין צורך להכביר מילים על חשיבות השמירה על איכות הסביבה, ובכלל זה החשיבות בשמירה על ניקיון הסביבה ועל ניקיון מקורות המים. בשנים האחרונות, המודעות לנושאי איכות הסביבה הולכת ומתחזקת, ואף תוספת מקום נכבד על סדר יומנו. בהתאם, רמת הענישה הינה במגמת החמרה ובמטרה שתהא הפנמה ומודעות לכל הקשור בפגיעה באוצרות טבע, שהינם נחלת הכלל"

בית המשפט הותיר על כנו את הקנס שהוטל על הנאשמת בסך 200 אלף ₪ ואת חיובה במתן התחייבות כספית בסך 250 אלף ₪, וכן הפנה לע"פ (חיפה) 2890/02, 2633/02 מ"י נ' חאתם עראף בו קבע בית המשפט:

"בשנים האחרונות באנו להכרה עמוקה יותר בדבר הצורך לשמור על איכות הסביבה, ולא רק למנוע הפגיעה בנו עצמנו, אלא כדי שהסביבה, אותה קיבלנו כפיקדון בידנו, נוכל להעביר לדורות הבאים אחרינו לאחר שניסינו לשמור עליה בנאמנות"

ר' גם את דברי המשנה לנשיא ש.לויין ברע"פ 244/96 כים ניר ניהול שירותי תעופה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(3), 529, עמ' 531-532:

"עם גבור התודעה הציבורית לעבירות הקשורות באיכות הסביבה ומניעת זיהום מים נחלץ גם המחוקק לקביעת רמת ענישה משמעותית לעוברים של עבירות אלה. בסעיף 20 כא לחוק המים, תשי"ט-1959, כפי שתוקן נאמר כי העובר עבירות מהסוג הנדון דינו מאסר שנה או קנס -150,000 שקלים חדשים, ואם היתה העבירה נמשכת - מאסר שבעה ימים או קנס נוסף של -10,000 שקלים חדשים לכל יום שבו

נמשכה העבירה לאחר קבלת התראה מהרשות המוסמכת. בנסיבות אלה נראה לי עונש הקנס שהושת על המבקשת מתון ביותר, על אף שאין לה הרשעות קודמות. לא זו בלבד שמדובר בעבירה חמורה, כשהיא לעצמה, שיש בה כדי לפגוע באיכות חיים של הציבור ובבריאותו אלא שלפי העובדות שבהן הודתה (בגדר עסקת טיעון בו בוטל האישום כנגד מנהלה), המשיכה המערערת לעבור עבירה אף לאחר שנשלחה לה התראה. כפי שציין השופט המלומד בבית משפט השלום, הוא הקל בשיעור הקנס הואיל והתקלה תוקנה אך החמיר בגובה ההתחייבות ומקובלת עלי טענת המשיבה שמדובר בכלים שלובים. "

בהקשר זה יצוין כי הדברים נאמרו לפני כמעט עשרים שנים, ומאז הוחמרה רמת הענישה בעבירות אלו לאין שיעור - הן על ידי המחוקק שהעלה את תקרת הקנס המירבי ל- 350,000 ₪ והן בפסיקת בתי המשפט.

ראה לעניין זה גם את רע"פ 3590/04 דני (אדוארד) נטף נ' מדינת ישראל, תק-על 2004 (2), 1454 שם הוטלו קנסות בסך 150,000 ₪ ו- 45,000 ₪ וכן התחייבויות כספיות על עבירות דומות, רע"פ 1223/07 סח עלי מורשד ואח' נגד מדינת ישראל (פורסם בנבו) שם אושרו קנסות שהטיל בית המשפט השלום בסכום מצטבר של 120 אלף ₪ על חברה ומנהלה, ואת ע"פ 228/02 (מחוזי נצרת) פרי הגליל ואח' נגד מדינת ישראל (פורסם באתר "נבו"), שם הטיל בית המשפט המחוזי קנס בסך 300,000 ₪ על חברה שגרמה לזיהום מים, וקנס בסך 25,000 ₪ על מנהלה.

44. איני מתעלמת מהעובדה כי בפנינו רשות מקומית ולא חברה פרטית, וגם העומד בראשה הוא נציג ציבור. עם זאת, כפי שהובהר בפסיקת בית המשפט העליון, שומה על רשות מקומית לנקוט בכל האמצעים הדרושים לצורך מניעת זיהום איכות הסביבה. רשות מקומית, והפועלים בשמה, אמורים לדעת לכלכל את צעדיהם ואת המשאבים העומדים לרשותם לצורך רווחת הציבור, בין היתר, על ידי תכנון ראוי ומושכל שימנע את זיהום איכות הסביבה והשלכת פסולת באתרים בתחומה.

ענישה כלכלית משמעותית, תחייב את ראשי הרשויות המקומיות להציב את נושא ההגנה על איכות הסביבה במקום גבוה יותר בסדר העדיפויות, ובכך תצמצם הפעילות המזהמת והפוגענית, לטובת הציבור כולו.

45. לאור המפורט, סבורני כי מתחם העונש ההולם למעשי העבירות שביצעה הנאשמת כולל קנס הנע בין 100,000 ל- 300,000 ₪ לצד התחייבות גבוהה ואילו מתחם העונש ההולם למעשי העבירות שביצע הנאשם הוא קנס הנע בין 15,000 ₪ ל- 50,000 ₪ לצד התחייבות.

בהקשר זה אציין כי מתחם הענישה שצוין על ידי הסנגור ולא נתמך בפסיקה אינו עומד במדיניות הענישה, לא כל שכן בקשתו לחרוג מן המתחם שאף לה אין כל הצדק נראה לעין.

גזירת העונש המתאים

46. בגזירת העונש המתאים לנאשמים שמלפניי וכקבוע בסעיף 40 יא' לחוק, יש מקום להתחשב בנסיבותיהם האישיות אשר אינן קשורות בביצוע העבירות. נסיבות אלו נלמדות מטיעוני הצדדים וממסמכים

שהוגשו.

47. טענתו של ב"כ הנאשמים לפיהם הנאשמת סבלה מהעדר תקציב, וכי הדבר אינו תלוי רק בה אלא גם בגורמים אחרים כגון משרדים ממשלתיים אינה בעלת משקל משמעותי במקרה זה, שכן תפקידה של הנאשמת, כרשות מקומית, והנאשם בראשה, לדאוג הן לקבלת התקציבים והאישורים הנחוצים לה והן לגבייה יעילה של ארנונה, לצורך תכנון וביצוע פרויקטים ותחזוקת מערכות קיימות, במטרה למנוע מפגעים מזהמים מבעוד מועד, תוך צפייה שאם לא תנהג כן, יהיו לדבר השלכות חמורות מבחינת זיהום הסביבה. ר' לעניין זה את דבריו של כב' השופט חשין ברע"פ 7861/03 מ"י נ' המועצה האזורית גליל תחתון, תק-על 2006(2), 1437:

"הואיל והסדר פינויה של פסולת כרוך בהוצאות לא מעטות, דוחקים פרנסי המועצה את נושא הפסולת אל תחתית סדר היום והתקציב שהם מועידים לפיתרונה של בעיית הפסולת תקציב זעום הוא שאין בו כדי לספק את הצרכים. פסק דין זה שאנו נותנים עתה אמור לשמש מיגדלור אזהרה למועצות אזוריות, וכמותן למועצות מקומיות ולעיריות. לא עוד נוכל-ולא נסכים להשלים עם הזילזול שמפגינים פרנסי ציבור באיכות הסביבה ובחייבים שהדין מטיל על רשויות ציבור למיניהן בנושא איכות הסביבה".

ובעמ' 1447:

"המועצה דחתה את מחדלי טיפולה באתרי הפסולת, בין היתר בקשיי תקציב הרובצים לפיתחה, אלא שקשיי תקציב אינם יכולים להוות הצדק למחדליה, ואין בכוחם לחפות על חוסר מעש כמעט מוחלט כפי שהוכח בענייננו"

48. באשר למודעות הנאשמים למתרחש אין בידי לקבל את הטענה כי לא היו מודעים למצב וכי אחריותם נובעת כדברי הסנגור מאחריות קפידה בלבד. הנאשמים קיבלו מכתבים והתראות בזמן אמת ולאורך כשנה ועל אף זאת פתרונם היה לכל היותר נקודתי וזמני ולא הביא להפסקה סופית של הזיהום.

49. בהקשר זה אציין גם כי אין בידי לקבל את טענת הסנגור באשר לפעילות המשרד להגנת הסביבה ותלונתו בדבר העובדה כי לא נקבעו מיד פגישות והוצאו בקשות לתשלום קנס ועדיף כי זו לא היתה נשמעת. המשרד בפעולתו אפשר למועצה לתקן את מחדליה ופעל על פי חוק. באם לא היה עושה כן היה הסנגור מתלונן על כך שהמשרד לא העניק למועצה זמן מספיק לביצוע פעולות לתיקון התקלות.

50. לזכותם של הנאשמים אציין כי התנהלותם נבעה בין היתר מהסתמכותם על הקמת תאגיד המים והביוב שהקמתו ותחילת תפעולו נדחו וכן, כי הנאשם על אף אדישותו שלח שני מכתבים (נ/4 ונ/5) בניסיון לקבל תקציב לנושא או להעביר האחריות עליו לאחר.

51. לזכותה של הנאשמת עומדת העובדה שעל אף שהצליחה בסופו של דבר להגיע לאיזון מבחינה כספית לאחר תוכנית הבראה ממושכת, עדיין מצבה הכלכלי דחוק.

עם זאת, נוכח הבחירות שעשתה בעבר, סדרי העדיפויות שקבעה והתרשלותה בביצוע פעולות אחרות שהיו חיוניות לשמירה על איכות הסביבה, אין מנוס מענישה ממשית, שתבטיח שינוי בהתנהלותה של הנאשמת בעתיד.

52. אשר לנאשם, לזכותו ניתן לומר כי הוא אינו מכהן עוד כראש המועצה המקומית, ומצבו הכלכלי כיום דחוק. עם זאת, לא ניתן לשלול את האפשרות שיחזור להתמודד על התפקיד בשנית ואף יזכה בו, וממילא נחוצה גם לגביו ענישה מרתיעה.

ענישה מרתיעה זו נחוצה גם כדי להבהיר לכל מי שמבקש לעצמו את תפקיד ראש המועצה, כי אם לא יפעל ביעילות ולא יעשה את המוטל עליו למילוי חובותיו בתחום שימור איכות הסביבה, עלול הוא למצוא עצמו משלם מכיסו את פירות מחדליו.

53. באשר לטענת השיהוי וכפי שקבעתי בהחלטתי מיום 22.5.13 שעה שמדובר בכתב אישום נגד מועצה מקומית, המצריך הליכים מקדמיים מורכבים שאינם תלויים תמיד בזרוע התביעה, והנמשכים לא פעם פרק זמן לא מבוטל מטעמי עומס וסדרי קדימויות, אין בשיהוי זה כדי להצדיק את ביטול כתב האישום. עם זאת, כתב האישום הוגש אכן בשיהוי ניכר, ערב התיישנות העבירות, כאשר ההליכים המקדמיים בוודאי אינם מצריכים את מלוא התקופה. עוד יש לזקוף לזכות הנאשמים את העובדה כי מאז ביצוע המעשים חלפו כ- 7 שנים, וכי המחדלים שהביאו לביצוע העבירות תוקנו, כמו גם את ההודאה ונטילת האחריות אשר חסכו זמן שיפוטי ניכר.

54. בסיכומי של דבר, בהתחשב בנסיבות המקלות כפי שפורטו לעיל, סבורני כי יש לגזור את דינם של הנאשמים בתוך מתחם העונש, אך בצידו הנמוך יחסית.

לאור כל האמור לעיל, אני גוזרת על הנאשמים עונשים כדלקמן:

על הנאשמת 1:

1. קנס בסך 120,000 ₪ . הקנס ישולם ב- 6 תשלומים חדשיים שווים ורצופים החל מיום 1.3.15 במידה ותשלום כלשהו לא ישולם במועדו, תעמוד יתרת הקנס כולה לפרעון מיידי.

2. הנאשמת תחתום על התחייבות בסך 240,000 ₪ להימנע במשך 3 שנים מהיום, מן העבירה בה הורשעה.

על הנאשם 2:

1. קנס בסך 20,000 ₪ או 5 חדשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 10 תשלומים חדשיים שווים

ורצופים החל מיום 1.3.15 במידה ותשלום כלשהו לא ישולם במועדו, תעמוד יתרת הקנס כולה לפרעון מיידי.

2. הנאשם יחתום על התחייבות בסך 40,000 ₪ להימנע במשך 3 שנים מהיום מעבירה מאלו שבהן הורשע.

אם לא יחתום על ההתחייבות יאסר למשך 3 חודשים, או עד שיחתום, לפי המוקדם.

סכומי הקנס ישולמו ישירות לקרן לשמירת הניקיון. המזכירות לא תפיק שוברי תשלום.

זכות ערעור תוך 45 יום.

#3#

ניתן והודע היום כ"ז טבת תשע"ה, 18/01/2015 במעמד הנוכחים.

**לילי יונג-גפר , שופטת
סגנית נשיא**

הוקלד על ידי יפית כהן